

- Каразіна і КЗ «Харків. гуманіт.-пед. акад.» Харків. обл. ради. – 2013. – Вип. 31. – С. 132-138.
2. Омельченко В. И. Развитие информационно-аналитической компетентности будущего офицера-инженера в условиях смешенного обучения информатики : автореф. на соискание науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (информатика, уровень профессионального образования)/В. И. Омельченко. – Челябинск, 2011. – 26 с.
  3. Петренко Л.М. Інформаційно-аналітична компетентність керівників професійно-технічних навчальних закладів як соціально-педагогічна проблема / Л.Петренко//Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб.наук.пр. Уманського державного пед.університету ім.П.Тичини. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2012. – Випуск 5. – Частина 2. – С. 180–187.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ ВИЩА ОСВІТА ТА ПОДІЛУ ОСВІТИ НА РІВНІ

Легенький Микола Іванович

Національний університет «Львівська політехніка»
79013, вул. С. Бандери, 12, м. Львів, Україна, legenyki@ukr.net

Розглядаються питання, пов'язані з трансформацією поняття вища освіта в сучасних умовах та поділу освіти на рівні, що дає змогу отримати такі звання як молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук. Така класифікація в основному відповідає класифікації, яка прийнята в Європі, але водночас вимагає перебудови навчання.

Поняття вища освіта досить нове в суспільстві. Деякі вчені стверджують, що воно виникло в середині 19 сторіччя, проте університети існували ще з середніх віків і говорити про те, що вища освіта виникла тільки два віки тому мабуть невірно. В цілому заклади університетського рівня існували на Європейському континенті ще з римських часів на території Іспанії. Разом з тим вважається, що перший університет сучасного європейського типу виник в італійському місті Болонья в 1088 році. Відповідно що зараз сформувалась концепція так званого «Болонського процесу», який є визначальним для приєднання України до вищої освіти світового рівня.

Слід зазначити, що дослідники виокремлюють вищу освіту, коли вона стала вже такою як сучасна освіта тільки з тих пір, як вона стала доступною більшості населення. До цього вищу освіту здобували лише декілька відсотків молодих людей в переважній більшості вихідців з багатих верств населення, для яких отримання вищої освіти було таким собі обов'язком, тому що вони повинні були очолювати адміністративні, військові, технічні та інші напрями в країні.

Для визначення вищої освіти нам перш за все треба проаналізувати рівні попередньої освіти, які склалися в суспільстві. В процесі історичного розвитку в освіті було сформовано три рівні освіти: початковий, середній та вищий. Особа, яка не пройшла цих рівнів не могла претендувати на отримання вищої освіти. З часом в більшості країн державна політика у сфері освіти почала будуватися на підвищенні рівня освіти населення в цілому. Правлячі кола зрозуміли, що краще керувати освіченими людьми ніж неосвіченими, які могли виконувати прості фізичні дії.

В більшості країн Заходу питання про отримання повної початкової освіти було поставлене ще в кінці 18 сторіччя і воно неухильно виконувалося. При цьому вже став формуватися порядок що початкову освіту всі громадяни отримували безкоштовно за рахунок держави

В Російській імперії початкова освіта навіть до початку 20 сторіччя не була узаконена. Особливо це стосувалося сільського населення. В Україні, як свідчать дослідження питання отримання початкової та і середньої освіти вирішувалося більш позитивно. Ці питання мабуть відносяться до менталітету українського суспільства, але вони мають бути досліджені більш детально.

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні вже певною мірою сформувалися такі рівні освіти: дошкільна освіта, яка починається в 5 років і закінчується в 6 і яка передбачає отримання необхідних вмінь і навичок для навчання в школі. Наступний рівень початкова освіта, яка виділяється тільки теоретично, тому що в Україні останнім часом осіб, які мають початкову освіту стає дедалі менше. Тим більше відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» в Україні обов'язковою є середня освіта, яка є безкоштовною і забезпечується державою.

Середня освіта також поділяється на неповну середню освіту та повну середню освіту. Такий поділ викликаний тим, що окремі громадяни, які отримують неповну середню освіту можуть перейти на навчання до коледжів, які забезпечують не тільки отримання повної середньої освіти, а й певної професії. При цьому особи, які закінчують професійні навчальні заклади іноді називаються особами, які отримали вищу освіту, якщо навчальний заклад є закладом який має статус вищого навчального закладу I-II рівня акредитації. Разом з тим в законодавчому порядку такий поділ не визначено і для таких осіб застосовується термін молодші спеціалісти.

В новому Законі України «Про вищу освіту» вища освіта поділена на декілька рівнів

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень

Відповідно до згаданого закону особи, які отримують такі звання молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук. Така класифікація в основному відповідає класифікації, яка прийнята в Європі, але разом з тим вимагає перебудови навчання.

Перш за все в Україні треба вирішувати питання про зменшення так званого державного замовлення та ліквідації пільг при вступі до вищих навчальних закладів. Адже не є таємницею, що університети повинні приймати пільговиків навіть, якщо ті мають найнижчі оцінки за програмою незалежного оцінювання. Крім того вони повинні забезпечувати пільговиків відповідними умовами для навчання (гуртожиток, стипендія та т. ін.). Ми можемо сформулювати таку концепцію: особи, які мають пільги для вступу до вищих навчальних закладів можуть користуватися ними тільки при вступі до навчальних закладів I-II рівнів акредитації. До вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації дані особи можуть вступати тільки на загальних підставах.

Наступним кроком в підвищенні ефективності вищої освіти повинно стати питання про додаткові кваліфікаційні іспити у вищих навчальних закладах, які обов'язково мають складати всі кандидати. Такий відбір дає можливість отримати кандидатів, що чітко визначилися з вибором професії. Звичайно, можуть виникати різні корупційні схеми, але для їх усунення необхідно створити спеціальні громадські ради при вищих навчальних закладах, які можуть перевіряти якість складених іспитів та підготовку майбутніх студентів.

З метою підвищення рівня магістерської освіти рівень підготовки магістерських робіт також повинен бути піднятий і магістерські роботи мають бути пов'язаними з окремим напрямом теоретичних досліджень у галузях. Наприклад, у галузі права це може бути магістерська, яка присвячена формуванню ефективного управління навчальним закладом чи напрямом розвитку вищої освіти.

Вимагає також упорядкування систем підготовки робіт на отримання звання доктор філософії. Дані роботи мають бути прирівняними до робіт з захисту наукового ступеня кандидата наук і перевірятися експертними комісіями. Адже рівень робіт такого напрямку в ряді навчальних закладів є невисоким. Крім того для отримання наукового звання доктора філософії необхідно збільшити кількість наукових праць, які готуються кандидатом з 5 як це встановлено зараз до десяти та встановити чітке визначення кількості наукових та практичних виступів кандидатів на наукових конференціях, семінарах, симпозиумах та ін.

Щодо отримання ступеня доктора наук, то вимоги повинні бути більш жорсткими, наприклад, для отримання такого ступеня необхідно мати не менше тридцяти статей з тематики наукової роботи та ін. Крім того обов'язковою умовою для отримання ступеня доктора наук повинна стати вимога щодо вільного володіння однією з іноземних мов. Це вплине в цілому на рівень підготовки наукових кадрів.

В майбутньому необхідно розробити методіку переатестації наукових кадрів та підтвердження ними здобутого наукового ступеня.

В цілому проект Закону України «Про вищу освіту» має внести досить багато новацій, які допоможуть освітянам України приєднатися до «Болонського процесу» не формально, а більш конкретно, що допоможе нашій освіті вийти на Європейський рівень.

ЭТИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПРОБЛЕМЕ СТУДЕНЧЕСКОГО ПЛАГИАТА

Лукин Дмитрий Анатольевич, Мазыло Татьяна Владимировна
ГВУЗ «Украинская академия банковского дела НБУ»,
40000, г. Сумы, ул. Петропавловская, 57, г. Сумы, Украина, loukin@ukr.net,
tetyana.mazylo@ukr.net

Стаття присвячена актуальним питанням студентського плагіату та його етичним аспектам та наслідкам. Ця проблема є розповсюдженою у всьому світі, але саме в українських вишах вона набуває дуже великих розмірів саме за рахунок толерантного ставлення як зі сторони студентів, так і зі сторони викладачів та адміністрації, до несумлінності студентської роботи.

В последние десятилетия плагиат стал массовым и распространенным явлением в сфере украинского высшего образования. Во многом это связано с развитием Интернета, обеспечивающего свободный доступ к любым источникам информации, и технических средств, дающих возможность сверхлегкого копирования и компилирования текстов. Но не меньшую роль играют коррумпированность и заниженные этические нормы украинского высшего образования. Плагиат, ставший повсеместной практикой для нескольких поколений украинских студентов, проник даже в теологические вузы Украины [1]. Возник и бурно развивается «бизнес» по написанию учебных и научных работ для студентов. Торговля контрольными, курсовыми и дипломными работами осуществляется иногда прямо в вузе. Недавно появились услуги по повышению «оригинальности» текста программным способом (методом синонимизации, замены букв кириллицы латиницей и т.п.). Поисковый сайт «Yandex.com.ua» на запрос «как обмануть антиплагиат» выдает 106 тыс. ссылок (данные на 5.04.2015) [2].

В иностранных вузах также существует проблема плагиата. По данным коллективного исследования ряда европейских вузов, проведенного в 2013 г., более 45% европейских студентов уверены, что они могут в определенное время использовать плагиат «случайно или преднамеренно» [3]. Однако в американских и европейских вузах списывание и плагиат называют «нечестным преимуществом»